

Nemce stiskajo od treh strani - Strožja cenzura na vidiku

"V DVEH TEDNIH BO TUNIZIJA V ZAVEZNIŠKIH ROKAH"

Angleži pritiskajo na Nemce od severa in od juga. — Amerikanci udarjajo v sredini. — Najhujši odpor kaže Rommel v sredini. — Angleško brodovje sodeluje s kopnimi silami in pazi, da prepreči Rommelu beg po morju.

Zavezniški stan, Afrika. — Glasom zadnjih poročil so Angleži na jugu napredovali za več, kakor 25 milj. Severno od Gabesa ob obrežju so zasedli mesti Metouia in Oudref in se pomikajo proti severu. Napredovanje je otežkočeno, ker Nemci podminirajo pota in razne prehodne točke, kar je treba preje očistiti, predno je mogoče nadaljevati pohod. V zalivu Gabesa se nahaja močan oddelek angleškega brodovja, ki vstrajno obstreljava z morja umikajoče nemške kolone.

Nemci najbolj vstrajno branijo sredino proti Amerikancem, da jim ti ne prerežejo poti, predno se umaknejo pred Angleži višje proti severu.

Vojaški opazovalci pravijo, da Nemci znajo vzdržati k večjim še dva tedna, nakar bodo prisiljeni prepustiti vso Tunizijo zaveznikom. Angleški pritisk na severu se zadnje dneve veča in čete prve angleške armade so zasedle večraj mesto Sedjenane in pritiskajo naprej proti Bizerti, ki je oddaljena le še komaj kakih 40 milj.

Rommel je v ne malih skrbih. Svoje čete je sicer na čudezni način potegnil nazaj iz Mareth polja proti severu. Toda, kako jih bo umaknil iz Tunizije je pa vprašanje, ki mu najbrže tudi Rommel ne bo kos. Zavezniško letalstvo kontrolira nebo nad Tunizijo, zato bo težavna reč prepeljati čete z transportnimi letali. Z brodovjem skoro ne bo mogoče, ker angleška mornarica čaka, kakor lev, da plane na vsak tak poizkus. Nekateri pravijo, da se bo italijanska

RUSI O BOJIH V AFRIKI

Na ruskih bojiščih zadnje dni ni posebnih bojev.

Moskva, Rusija. — Nadaljevanje uspehov na afriški fronti je začelo dvigati zanimanje tudi v ruskem tisku. Do zadnjih dni so ruski listi posvečali le komaj po par vrstic dogodkom na frontah v Severni Afriki. Zadnje tri dni pa so se pojavili daljši članki, ki živahno komentirajo o bojih v Tuniziji. Neki članek je zapisal v "Rdeči Zvezdi": "Take je treba, da se Nemcem kuni pod nogami!"

Z ruskih front ni beležiti posebnih aktivnosti. Na dnevnem redu so lokalne praske. Pri Beliju na fronti pri Smolensku so Rusi v enem takem spopadu ubili do 200 Nemcev, pravi poročilo.

PREROKOVANJE O VREMENU

Chicago, Ill. — Vremenoslovci so včeraj omenjali, da je mesec sušec letos odšel od nas v prijaznem in lepem spomladnem vremenu. Prišel pa je z viharji in snegom. Napovedujejo pa, da bo letos mesec april zvit in vseh muh poln. Bomo videli.

mornarica zapletla v boj z angleškim brodovjem, nakar bodo skušali pod marelo letal izvršiti prevoz čet preko morja. Če bo to šlo je pa seveda še veliko vprašanje.

DELAVEC USTRELIL SVOJEGA PREDSTOJNIKA

Chicago, Ill. — V tovarni Fred A. Snow Co. na 1914 W. Kinzie St., ki izdeluje kaljeno jeklo za vojne namene, je včeraj ustrelil zamorski delavec Jack Can, superintenden-ta tovarne Williama Rilleya, družinskega očeta štirih otrok. Do žalostnega dogodka je prišlo, ko je predstojnik posvaril delavca Jakca Cana, naj se drža svojega dela in naj ne ostaja od dela po nepotrebnem in naj bo bolj pazljiv, ker to ovira delo drugih. Can je začel nato godrnjati in preklinjati. Riley je začel slutiti nevarnost in se je obrnil, da bi stopil po kako orožje. Medtem ga je zamorec v hrbet ustrelil. Riley je v bolnišnici in je malo upanja, da bi okrevale.

DA SE POMAGA FARMARJEM PRI DELU

Washington, D. C. — Oblastel se resno bavi s problemom, kako dobiti zadostno delo na farmah. En načrt je organizirati prostovoljno delo, to bi bilo, da se pridobi mlade fantje iz High Schools za sezonsko delo na farmah. Drugi načrt pa svetuje, da se začne iskati delavce v Mehiki in iste importira za delo v tej deželi, tako tudi angleško govoreče delavce iz Bahama in Jamajke. Skušali bodo organizirati za sezonska dela tudi razne starejše ljudi po mestih.

VOLILNA BORBA SE BLIŽA KONCU

Chicago, Ill. — Ljuta volilna borba, je letos kljub vsej pozornosti, ki se posveča vojni, dosegla ta teden svoj višek, se bliža svojem koncu. Republika so prepričani, da bo zmagal njihov kandidat George McKibbin. Demokrati so pa na drugi strani prepričani o zmagi sedanjega župana Edwarda J. Kellyja. Oba kandidata sta Irci. In Irci se na politiko razumejo. Leave it to Irish.

LE TAJNOST POMAGA ZAKLJUČKOM DO USPEHA

Obvezna tiskovna cenzura zna priti v veljavo, napovedujejo nekatere osebnosti. — Prostovoljni sistem cenzure, to je, da se časnikarji sami čuvajo, kaj je v korist dežele in kaj ne, ni preveč uspešen.

KRIŽEM SVETA

New Delhi, Indija. — Skupina indijskih "nestrankarskih" voditeljev je zaprosila podkralja Indije markiza Linlithgowa, za dovoljenje, da se sestanejo z Gandhijem v svrhu pogajanj za zblizanje in sodelovanje indijskih strank.

Denver, Colo. — Naborni odbori so začeli včeraj z reklasifikacijo za vojno sposobnih mož in fantov. Ker manjka delavcev za farmarska dela, določajo one, ki želijo delati na farme za delo na farmah. Delo na farmah, ki prideluje živež je prav tako važno, kakor služba na fronti.

London, Anglija. — Madžarske oblasti so izdale ob-javo, da se imajo javiti za vojaško službo vsi Židje, ki so bili rojeni v letih 1916, 1917, 1918, 1919 in 1920. Preje so Žide odklanjali. Zdaj so Madžare počistili Rusi in Madžarom manjka mož za vojaško službo.

Chicago, Ill. — Zveza illinojskih in michiganskih konzervarjev, ki se bavijo z konzerviranjem raznovrstnega živeža v škatljah javljajo, da jo bo letos silno primanjkovalo delavcev. Mlade moči se odšle v vojaško službo, drugi vsak, ki je kaj sposoben dela v vojni industriji. Za sezonska dela bo težko dobiti pomoč.

Bern, Švica. — Nazijske oblasti so poročale včeraj, da je izbrunila v južni Hrvaški ustaja in da nemške in italijanske čete že več dni posku-

Washington, D. C. — Kakor se poroča prigorvarjajo predsedniku Rooseveltu nekateri svetovalci, naj ukine prostovoljni sistem cenzure, ter naj v bodoče ne bo več dovoljeno prisostvovati poročevalcem raznim važnim konferencam. Tako baje svetujejo, da naj razna posvetovanja, ki se bodo med zavezniki vršila v kratkem kot glede vprašanja prehrane, denarstva, pomožne akcije, o mineralstvu, glede beguncev in drugih takih mednarodnih zadev se vrše izven Amerike, da poročevalci ne bodo imeli toliko prilike iznesti vesti o raznih zaključkih v javnost.

Konferenca v Casablanci je bila uspešna in njeni zaključki rodijo sijajne uspehe na bojiščih, ker so ostali v tajnosti in jih je bilo tako vojaškim poveljstvom mogoče izvršiti v iznadenju in v tem je glavni uspeh. Zato priporočajo, naj se vse važne konference vršijo za naprej tajno. Glede tiska pa se delajo načrti za obvezno cenzuro.

Proti načrtu obvezne cenzure, kakor tudi proti tajnim sestankom zastopnikov administracije pa se odločno protivojvo premnogih kongresniki in senatorji. Odobravajo tajnost v strogo vojaških zadevah, nikakor pa ne v zadevah, ki se tičejo povojnega sveta in drugih ureditev v svetu.

šajo ustalo zatreti. Naziji kri-vijo za odpor komuniste, ki se zadnje čase širijo po vsem Balkanu, omenja poročilo.

VESTI O DOMOVINI

Nadaljnih šest Slovencev obsojenih na dosmrtno ječo, štirim pa so zaplenili vso imovino. — Rojaki na Štajerskem se tudi nočejo kloniti nacijski peti. — Nemško "čiščenje" na Hrvaškem.

Izpred vojaškega sodišča

Iz Bazovice, Cairo — od 14. februarja 1943 — v izvirnem besedilu.

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljstva Oboroženih sil za Slovenijo in Dalmacijo, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednje sodbe proti: **VOLJČJAKU JOSIPU**, očeta Jakoba in matere Gazvoda Neže, rojenemu 12. XII. 1922 v Brusnicah in tamkaj bivajočemu, železničarju;

ZUPANČIČU AVGUŠTU, očeta Franceta in matere oKs Franciške, rojenemu 28. IV. 1922 v Mali Dobrovi pri Stični in tamkaj bivajočemu, železničarju;

RIFELJNU FRANCETU, očeta Franceta in matere Rajer Marije, rojenemu v St. Petru 14. VII. 1903 in tamkaj bivajočemu, železničarju, proti vsem v begstvu.

VIDMARJU ALOJZU, neznanega očeta in matere Vidmar Neže, rojenemu 1. IV. 1914 v Vrtači pri Semiču in tamkaj bivajočemu, delavcu, v zaporih.

SKUŠKU SLAVKU, neznanega očeta in matere Franciške Skušek, roj. v Gornjem Lakenju 9. X. 1925 in tamkaj bivajočemu v begstvu;

VERDNIKU KARLU, očeta Valentina in matere Verd-nik Marije, roj. 12. XII. 1905 v Slapem, bivšemu jugoslovanskemu orožniku v begstvu.

Iz teh razlogov je sodišče proglasilo za krive pripisanih jim zločinov in jih kot takšne obsodilo v dosmrtno ječo.

Zaplemba imovine upornikov

Zaplenja se vsa premožna in nepremožna imovina brez izjeme, lastnina:

upornika **H R I B E R N I K A** FRICA živ. Jakoba in Terezije Demšar, roj. na Koroški Beli 17. julija 1913 in bivajočega prej v Ljubljani, Celovška cesta 50;

upornika **M E D V E Š Č K A** RUDOLFA Jožefovega, roj. v Gorici 21. febr. 1908 in bivajočega prej v Ljubljani;

upornika **ROMAVHA** PETRA pok. Petra in pok. Ivane Hafner, roj. v Admentu 20. maja 1898 in bivajočega prej v Ljubljani, Podlimbarskega ulica št. 27;

upornice **KOS** LEOPOLDI-NE, neznanega očeta in Kos Josipine, roj. v Idriji 6. novembra 1889 in bivajočega prej v Ljubljani.

Vesti iz Celja

Lokalni nemški časopis pri-naša dne 2. marca pogrebna oznanila osmih oseb, ubitih od "banditov"; eden izmed njih je bil "Blockfuehrer" drugi pa "Scharfuehrer der Wehrmannschaft" v Celju. (Blockfuehrer je poveljnik

skupine hiš, ki v nacistični upravi izvršuje skoraj diktatorsko politično oblast med vsemi, ki stanujejo v njih. Scharfuehrer pa je poveljnik čete nacistične mestne straže — op. JIC.)

Nemško poročilo o vojaškem položaju na Hrvaškem koncem februarja

Nemški časopis Neue Ordnung prinaša dne 28. februarja naslednji pregled splošnega položaja na Hrvaškem:

"Hrvaško časopisje objavlja podrobna poročila o velikih operacijah čiščenja, ki so se začele sredi januarja v predelih južne in jugozahodne Hrvaške; cilj teh operacij je popolno in končno veljavno uničenje kamufiliranih velikosrbskih komunističnih tolp. Dočim so lani različne teroristične skupine načrtoma zasedale in postobile obširne okraje, v zadnjih mesecih ni bilo več govora o nobenih široko zasnovanih uporniških akcijah; uporniške tolpe so oslabele in njihovi ostanki so se umaknili v neprehodne gorske okraje v Bosni in v velike tamonjske gozdove.

"Nemško-hrvaške sile so prodrele že globoko v notranjost goratega ozemlja v zapadni Bosni in zasedle vaš Bosanski Petrovac, ki je bila dolgo časa izhodišče napadov teh roparskih tolp. Druge kolone prodirajo v centralnem odseku vzdolž reke Sana, v gorsko skupino Grmec v jugozahodni Bosni.

"Večji del teh jugozahodnih predelov Bosne je že očiščen; uporniki so se umaknili dalje nazaj v gore in na svojem umiku rušili vasi in prometna sredstva. V osvobojenih krajih se je takoj začela rekonstrukcija, dočim se prebivalstvo, katero so teroristične tolpe izgnale, počasi vrača v svoje porušene domove.

"Vojaške operacije, ki se vrše v ozkem sodelovanju z letalstvom, so jako težke zaradi neprehodnosti ozemlja, v katerem so vse prometne zveze porušene. Nemške čete so prodrele do mesteca Ključ ob Sani, ki je v razvalinah; s tem je zdaj sklenjen obroč okoli Krajine in vsega liškega sektorja. Obe pokrajini sta zdaj obklenjeni od hrvaških, nemških in italijanskih čet. Začelo se bo po načrtu čiščenje tega ogromnega kotla.

"Partizani so doživeli uničujoč udarec, kajti odrezani so od svoje poglavitne oskrbovalne baze. Glavni stan partizanskega štaba je tudi že v naših rokah."

Vsak teden naj bo vsaj en dopis iz vsake slovenske naselbine v "A. S."

NEMCI SE POSLUŽUJEJO NAČELA NACIONALNEGA KANIBALIZMA

London, Anglija. — Slovenec, profesor Lavrin, ki se nahaja v Londonu, je te dni imel na radio sledeči govor:

"Nemci smatrajo, da mora totalitarna vojna prinesiti totalno uničenje duševnega in kulturnega življenja vseh podjarmljenih ljudstev. V pogledu medsebojnih odnosov ajev med narodi, so torej Nemci sprejeli načelo nekakšnega nacionalnega kanibalizma in uničujejo kulturno življenje vseh onih narodov, ki pridejo pod njihovo oblast.

V početku svojega režima so zažigali knjige doma, v svoji lastni zemlji. Čemu naj bi torej postopali bolj po človeško v zasedenih deželah, prav posebno pa še takrat, kadar pridejo v stik z narodi, ki so jim trn v peti, kakor na primer Slovenci. Najprej so na

Čehoslovaškem uničili šole, ustavili prosvetno delo in zapirali mladino. Od tam so krenili naprej in opustošili vso Evropo.

To je logično in v nemškem duhu. Vračajo se nazaj v primitivno divjaštvo. Toda Evropa tega ne bo sprejela. Ona se bori, ker je različna od Nemcev po svoji morali, kakor je različna kultura od barbarstva. V tem pogledu so vsi narodi enodušno istega mišljenja.

S ponosom povdarjamo, da je naš delež v tej borbi ogromen. Leta 1918 smo začeli v svoji novi svobodi razvijati zapadno kulturo in smo je dvignili do zavidanja vredne višine. S ponosom naglašamo, da v naši literaturi ni bilo prostora za šund. Znano nam je

(Dalje na 4. strani)

POMAGAJO SI NA VSE NAČINE

Slika kaže, kako ameriški mehaniki za popraviljanje letal popravljajo avijonski propeler. Ker nimajo pripravne mize, na kateri bi to delali, popravljajo propeler na železnem oljnom sodu. Slika je bila posneta nekje v Južnem Pacifiku.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj,
nedeljkov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after a holiday.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročninas	Subscriptions
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani
kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni me-
sec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na ured-
ništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v
tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. —
Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Anonymus:

V SREDI, ZLATI SKLEDI

Naj bi se ne gledalo toliko na to, kdo kaj napiše. Ve-
ljalo naj bi to, kaj napiše. Zato naj bi tudi ne bilo mnogo
ugibanja, kdo je tu zgoraj podpisani "Anonymus". Toliko
velja, kolikor prav zadene.

Te dni smo brali na tem mestu ob zaključku dobrega
uvodnika:

"Louis Adamič je najbistrejša glava v Ameriki, on ni
komunist, ampak bistvo partizanstva je zadel, in pravilno
poumuje revolucijo, novo revolucijo partizanstva."

Pisavec teh vrstic nima prav nič proti temu, če kdo
smatra Adamiča za najbistrejšo glavo v Ameriki. Naj dobi
dečko kaj PREVEČ dišečega kadila, ko je na drugi strani
znano, da od časa do časa dobiva tudi PREVEČ smrdeč
ajdovance. Končno ni v tem nobena nesreča. Kdor je po-
stal javen delavec, stoji pač pred javnostjo s svojim delom,
pa tudi s svojo osebo — in javnost ga ima pravico presojati.
Ker je še vedno res, da je toliko misli, kolikor glav, se ne
more pričakovati, da bodo vse glave imele enake misli, pa
če prav gre za Adamiča, našega lastnega, vsaj do neke me-
je, prav odličnega rojaka. In ker poleg tega živimo tudi v
deželi svobodne besede, ni nič zoper človeške in božje po-
stave, ako se tako ali drugače sodba tudi v javnosti izrazi.

Misli in sodbe, ki so si zelo nasprotno med seboj, infajo
torej pravico do poti v javnost. In če ima ena skrajnost
pravico pobijati drugo, zakaj ne bi imel pravice do svoje
besede kdo, ki ne veruje v skrajnosti, ampak se mu zdi, da
je resnica in pravilnost presojanja v sredi, v zlati skledi.

Da bi bil Adamič komunist, za tako trditve pač res ni-
ma nihče dokazov. Če je bila taka trditev izrečena ali celo
napisana, je bila vsekako izrečena brez dokazov. Toliko
mimogrede.

Malo drugačno se pa zdi temu pisavcu mnenje, da je
Adamič zadel bistvo partizanstva. O tem naj spregovore
te vrstice.

Ko smo brali Adamičev dolgi članek v "Saturday Eve-
ning Post" in potem posebej v brošuri "Inside Yugoslavia",
smo tudi mi imeli vtis, da si "Adamič prizadeva, da bi Ame-
rika vplivala na Anglijo" glede na notranje razmere v Ju-
goslaviji. Tak vtis je napravljalo vse, kar je Adamič do
zadnjega časa ukrenil in napisal v tem pogledu. "Anony-
mus" je imel prav živ vtis, da je vse narejeno s tem name-
nom. Bil je pripravljen na morebitno obrambo Adamiča,
če bi se kje pojavilo drugačno mnenje.

Za tistima dvema spisoma je pa zagledal beli dan tre-
tji, ki morda širši javnosti še ni zelo znan. Skupina Ju-
goslovanov je izdala brošuro, ki nosi datum 15. januarja
1943. Med imeni najdemo tudi Adamiča in Janka Roglja
iz Clevelanda. V brošuri so naštetih neki dokumenti, ka-
terih objave ne moremo presojati z istih vidikov kot prej
omenjena dva spisa. Ti dokumenti grejo za tem, da bi po-
stavili delovanje partizanov v najlepšo luč, delovanje Mi-
hajlovičevih borcev pa v kolikor mogoče najslabšo.

Ne gre na tem mestu za to, da izrečemo kako merodaj-
no sodbo o dokumentih samih. Morda so celo samo "doku-
menti". Toda to pustimo. Dokumenti so v brošuri objav-
ljeni v angleški jeziku, torej očitno za amerikansko publi-
ko in ne samo za jugoslovansko-amerikansko. In tu je vpra-
sanje, ki ga hoče postaviti ta člankar.

Ali je v interesu naše jugoslovanske propagande v tu-
jem svetu, da se taka brošura vrže med svet? Ali je sloven-
ski in jugoslovanski stvar v kako korist, če se neki krogi
bolj in bolj oddaljujejo od uradno priznanega stališča Za-
veznikov? Niti uradnega stališča Rusije ne zastopa znana
postaja "Slobodna Jugoslavija", toliko manj kakega sta-
lišča Anglije ali Amerike. Tisti dokumenti so pa prišli v
to deželo preko te radijske postaje. Z objavo takih stvari
se dela večji in večji razdor. Podpira se razdiralno delo
Pavličičeve "krugovalne" postaje v Zagrebu, ki večer za ve-
čerom navaja besedičenje "Slovodne Jugoslavije" iz Mos-
kve in z njim podpira svojo trditve, da sta Rusija na eni
strani, Amerika in Anglija pa na drugi strani — dva ne-

spravljivo nasprotna pola. Nasprotuje se naravnost
Rooseveltu, ki je 27. marca spet poslal Petru II. brzobjavne
izraze svojega občudovanja jugoslovanskemu ljudstvu, če-
ravno mu ni moglo biti neznano, da je Peter isti dan poziv-
ljal Jugoslovane, naj se ne prenačijo s svojim oboroženim
odporom in naj se strnejo okoli Mihajloviča.

O Mihajloviču se seveda čujejo vsakovrstne stvari, ka-
terih verodostojnost je kaj težko kontrolirati od tu v teh
razmerah. Eno se pa čuje neprestano in je potrjeno s Pe-
trovim nagovorom z dne 27. marca: Mihajlovič pripravlja
na strokovnjaški način odpor, ki ima priti o pravem času in
na pravem mestu, da bo res nekaj zalegel. Nasprotno pa
partizani v tem pogledu niso za kako čakanje, ampak veru-
jejo z vso trdnostjo svojega prepričanja v takojšnje delo in
takojšnje uspehe. Roosevelt je očitno za prvi način postop-
panja in mi bi le mislili, da Roosevelt lahko mnogo prej za-
dene, kaj je prav, kot ta ali oni med nami, pa naj bosta tudi
dva tako znana človeka med Slovenci v Ameriki kot sta
Adamič in Rogelj.

V takih okoliščinah se mora torej nepristransko opa-
zujočega človeka hočeš nočeš polotiti nekaj dvom, ko bere
v uvodniku, da "je Adamič najbistrejša glava v Ameriki"
in da "je bistvo partizanstva zadel".

Ne gre prav nič za to, da se komu "nasprotuje". Gre
zgodj za bistvenje pojmov in načina skupnega delovanja v
prid zavezniki stvari, med katero je tudi jugoslovanska in
slovenska. Samo v premislek torej, v premislek javnosti,
ki je brala oni uvodnik, pa tudi v premislek Adamiču in
Roglju, so napisane in objavljene te besede.

NASVET IZKUŠENEGA
ROJAKA

Chicago, Ill.

V torek 6. aprila stopite na
noge, kar vas je volilcev, pri-
mite za zastavo in volite za
našega starega mestnega žu-
pana Kellyja!

Mnogi veste, da imam ma-
li dom na 2228 S. Wood St.
Eno leto sem moral plačati
206 davka, odkar pa imamo
našega dobrega župana
Kellyja, nisem plačal nobeno
leto več kakor \$90.

Želim, da vsi zveste to, ker
bo v vaše dobro. Vi boste še
leta in leta plačevali, moje
ure so že štete; dne 16. sep-
tembra 1942 sem prekoračil
76. leto.

Poslušajte kar je za vas do-
bro, ne poslušajte kaj se vam
obeta. Obeta se veliko, stori
pa nič!

Matevž Baškovec.

(Oglas 2x2)

IZ DOMAČE FRONTE

Denver, Colo.

Kampanja za list Am. Slo-
venec se je začela 1. februar-
ja. Po nekaterih naseblinah
so dobili že precej novih na-
ročnikov, pri nas v Denverju
pa gre bolj slabo glede novih,
ker želi uredništvo za našo na-
selbino kvoto 7 novih, do se-
daj sem pa kmalu dobil dva;
treba jih bo najti še pet. Ro-
jaki, kateri še nimate Am. Slo-
venca, naročite si ga zdaj, ko
je ravno kampanja v teku.

Dragi mi sorojaki, naša
dolžnost je, da ta list podpira-
mo, ker je list katoliških Slo-
venec. Veliko dobrega je sta-
nil v svojih 52 letih za naš

narod v Ameriki, ker v resni-
ci dela za Vero in Narod, za
Pravico in Resnico. Moje mne-
nje je, da bi vsak trezno mis-
leč Slovenec v Ameriki moral
ta list imeti, posebno v teh hu-
dih časih. Prinaša nam podu-
eljive članke in razmišljanja,
prinaša nam tudi novice iz na-
ših naseblin, iz cele Amerike
in iz vseh delov sveta, zraven
tega pa priobčuje lepe pove-
sti in vsakovrstne druge stvari
za razvedrilo, da nekoliko po-
zabimo na grozote, ki se po
svetu godijo.

Torej, dragi mi rojaki, ka-
terim je potekla naročnina,
obnovite jo zdaj v tej kampa-
nji, glasove od naročnin pa iz-
ročimo Mrs. Meglen v Pueblo,
Colo. Posebno pa se obračam
na one rojake, ki še nimate
dnevnik Am. Slovenca. Kdor
hoče, lahko kar sam pošlje na-
ročnino, ako ne, naj meni to
naznani; jaz bom rade volje
to storil za vsakega. Posebno
lepa prilika pa je zdaj za čla-
ne in članice Zapadne Slovan-
ske Zveze, ker ako je več čla-
nov, več kredita imajo, na pri-
mer, ako so štirje člani pri
družini, plačajo za dnevnik sa-
mo \$3 za celo leto. Torej ne
odlašajte, ampak naročite se
sedaj!

Pošiljam tudi nekaj naših
novic. (To bo priobčeno med
"Dogodki". — Ur.) — Listu
Am. Slovenec želim obilo no-
vih naročnikov.

George Pavlakovich, zastop.

ČLANSTVU DR. SV. ROKA,
ŠT. 113 KSKJ

Denver, Colo.

Vsem članom in članicam
zgoraj imenovanega društva
naznanjamo, da bomo imeli
sv. spoved v soboto 3. aprila
popoldne in zvečer, v nedeljo
pri 8. sv. maši pa skupno sv.

ZRAČNA KOČIJA BODOČNOSTI

Dobro si oglejte to sliko! Morda boste sami čez nekaj let
zamenjali svoj avtomobil za tako kočijo, ki leta po zraku.

Previdno, da bo po tej vojni no-
vi helikopter nadomestil naš
sedanji avtomobil

Višek razvoja v motornem
prevažanju po prvi svetovni
vojni je bila "lizika" ali "fli-
ver auto". Podobno, napove-
dujejo, bo po sedanji svetovni
vojni prišlo v splošno upora-
bo letalo "helikopter" in bo
naša "zračna lizika."

Ustroj tega letala je bil zad-
nje čase v toliki meri izpopol-
njen in razne možnosti njego-
vega kretanja v zraku toliko
povečane in izboljšane, da so
se armadni izvedenci Z. D. za-
čeli zanimati zanj tako resno,
da so naročili celo zračno bro-
dovje tega čudnega letala.
Gradijo ga zdaj v Stratfordu,
Conn., pod nadzorstvom Igo-
ja Sikorskyja, v Rusiji rojene-
ga iznajditelja, ki je bil ves
čas vodja v razvoju helikop-
tra.

Glavna prednost, ki jo ima
helikopter pred navadnim zra-
koplovom, je ta, da se lahko
dvigne od tal navpično v zrak
in prav tako tudi lahko prista-
ne. Leti lahko naravnost na-
vzgor ali pa navzdol, naprej,
nazaj, ali pa na levo ali desno
stran, in tudi lahko popolno-
ma mirno stoji v zraku na
istem mestu. Ko so preizkušali
že izdelane armadne helikop-
tre, so se spustili z njimi na-
vzdol in obstali 10 čevljev nad
zemljo. Delavci, ki so bili na
tleh, so pristavili lestvo in
eden izmed posadke letala je
zlezal po nji na tla, kasneje
pa spet nazaj gor v letalo. Med
tem časom je viselo letalo mir-
no v zraku.

Helikopter je čuden ptič,
ker nima na perotnic, pa tudi
ne vijaka (propeller) take
vrste kakor navadni aeroplan.

Namesto peroti in propelerja
pa ima navrh dva rotorja, ki
se vrtita eden nad drugim, to-
da oba v vodoravni smeri. Ro-
tor ali krožilo meri 36 čevljev
povprek (in diameter). Z od-
govarjajočim kontroliranjem
teh dveh rotorjev se napravi,
da letalo leti v katerokoli
stran, ali pa mirno visi v zra-
ku.

Druga prednost, ki je na-
vadni aeroplan nima, je ta, da
helikopter ne trešči na tla, ako
motor odpove. Res začne pa-
dati takoj ko motor preneha,
toda pri tem padanju začne hi-
tro zrak sam sukati rotorje, ki
potem delujejo kot nekaka
koklja, da letalo ne more hi-
tro pasti na tla, temveč se spu-
šča navzdol prav polagoma.

Armadni izvedenci uvideva-
jo, da bo helikopter posebno
pripraven za prenašanje poro-
čil za bojnimi črtami, kakor
tudi za rešilno delo v džung-
lah in na približnih gora, ka-
mor se prav težko pride. Pa
tudi za mornarico ne bo heli-
kopter nič manj uporabljen.
Lahko se dvigne ali pa prista-
ne na prostoru, ki ga zavzema
ko počiva na krovu. Tudi tr-
govska ladja ima prostora za
enega ali več. Posebno pripra-
ven pa bi bil za patroliranje
pri konvojih, da bi metal bom-
be na podmornice ter jih od-
ganjal proč.

Helikoptri, ki jih zdaj gra-
dijo za armado, tehtajo malo
več kakor po eno tono, nam-
reč po 2,400 funtov vsak. Ti-
giti, ki so jih napravili prej,
so imeli samo po en sedež, kar
jih pa delajo za armado, imajo
vsi po dva sedeža. Sikorsky
je zdaj izpopolnil načrte
za tako zračno kočijo, v ka-
vrste kakor navadni aeroplan.
(Dalje na 3. strani)

DOGODKI

med Slovenci po
Ameriki.

Nova generacija

Chicago, Ill. — Joseph Pa-
trick Zagar, sinček družine
Mr. Joseph in Mrs. Mary Za-
gar, rojene Jordan, je bil kr-
ščen v cerkvi Sv. Štefana 28.
marca, rojen pa je bil 17. mar-
ca, na dan sv. Patrika. Bote-
r je bil očetov brat, Mr. Henry
Zagar, botrica pa očetova
sestra, Miss Anna Zagar.

Eloise Margaret Muellman,
hčerka družine Mr. Francis
and Mrs. Eleanor Muellman,
rojene Umek, bo krščena na to
ime v nedeljo 4. aprila. Mati
je hčerka rojakinje Mrs. Louise
Umek, Cermak Rd.

V Fort Sheridan

Berwyn, Ill. — Joseph Lak-
ner Jr., sin naših dobrih na-
ročnikov Mr. in Mrs. Joseph
Lakner, 6420 W. 26th St., je
odšel k vojakom pred enim
mesečem. Nahaja se v Fort
Sheridan. — J. F.

V japonskem ujetništvu

Cicero, Ill. — Mr. in Mrs.
Frank Marinček, 2419 S. 61
Ct., naznanjata, da je bil njun
sin Frank, ki je šel prostovolj-
no k vojakom še predno se je
vojna začela, ujet v boju nekje
na Filipinskih otokih. Bil je
sergeant. Vsi mu želimo, da bi
čim prej prišel iz ujetništva. —
J. F.

Na bolniški postelji

Denver, Colo. — Mr. John
Kucner se je pobil v K & B
Packing Housu; z lestvice je
nesrečno padel, da si je obe
nogi poškodoval. Zdravi se v
bolnišnici Beth Israel in mu
gre na bolje. Je tudi zvest
naročnik Am. Slovenca.

Mrs. Mary Bohte je bolna
že štiri mesece. Zdravi se do-
ma. Počasi se ji obrača na bo-
lje.

Dva pionirja odšla

Pueblo, Colo. — Zadnje dni
smo pospremili k zadnjemu
počitku naša dva staroste, to
sta bila John Prince, ki so bili
stari 81 let, in George Klobučar,
ki so bili stari 85 let. Oba
sta bila dobra katolika in sta
sodelovala pri vsaki dobri stva-
ri. Bog naj poplača njiju do-
bra dela z nebeskim veseljem.
Oba zapuščata hčere in sino-
ve, in Mr. Klobučar tudi že-
no, 26 vnukov in dva pravnuk-
a. Tako sta dokončala svojo
življensko pot. Pokojnima naj
sveti večna luč, preostalom pa
izrekamo naše sožalje. — J.
M.

VOJAŠKA OBLAST BO
OPROSTILA VEČ ŽIVEŽA
ZA CIVILNO LJUDSTVO

Washington, D. C. — Urad-
no poročilo iz vojnega urada
javlja, da bodo vojaške oblasti
oprostile kakih 24 milijonov
konzerv, tomatoesa, koruze in
drugih vegetacijskih konzerv,
ki bodo na razpolago za pro-
dajo civilnemu ljudstvu. S tem
bo prišlo na trg več raznega
živeža, ki ga je sedaj po neka-
terih krajih primanjkovalo.

TARZAN (676) ŽRTEV

Ko je Tarzan zdrsnil dol raz hrbita
bežeče samice, jo je vjel za nogo in
jo prevrnil na tla.

Treba pa je bilo vse njegove izurje-
nosti in gibčnosti, predno je mogel
zvezati to urno stvarico.

Ko je prišel nazaj k beguncem, so
ti na mah pustili ribarjenje in prite-
kli k njemu.

"Meso! Meso!" je požrešno vpil Lu-
pin Jagger. "Ne," je mrko odvrnil
Tarzan, "ne meso — mleko — za
otroka."

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

V Zedinjenih Državah Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois Severne Amerike. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedle, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klopac, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kebe, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Mary Kovach, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Demko, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emory Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, pokojninskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijonov dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cam) za odrasli oddelki. Sprejme se vsak katoličan katoliške ali katoliškega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelki od 16 do 16 let.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in pokojnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries). Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali listno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

KAKO SO V SREDNJEM VEKU ŽIVALI SODILI

V srednjem veku se je čisto zgodilo, da so tirali pred sodnike tudi živali, kar se tedaj ni zdelo nič nenavadnega. Neki pravni zgodovinar je naštel 200 takih primerov v enem samem stoletju.

V Curihu se je leta 1442 vršila zunaj na trgu čudna sodna razprava. Sodniki v talarjih so sedeli na pokritem odru pred sodnijo. Suh birič je dvignil svojo črno službeno palico in zaklical: "Privedite obtoženca!" In privlekli so v močnice železni kletki zaprtega orjaškega volka. Tožen je bil, da je raztrgal dve majhni deklici in sodili so ga po vseh ceremonijah in predpisi.

Učen tožnik je začel obravnavo. Enako učen pravnik je zagovarjal zverino. Vrstili so se pisarniški starokopitni izrekli. Sklicevali so se na dokaze in zaslilevali so prič. Končno so kosmatega jetnika spoznali za krivega in ga obsodili na vislico. Ko so ga obešali, se je vse tlo gledalcev, ki so vrisali od veselja.

V starem normanskem mestu Falaise so leta 1386 sodili prašiča, ki je oklal nekega otroka na smrt. Na pravdni dan so vsi meščani praznovali in se udeležili razprave. Sodniki so prašiča slovesno obsodili na mučenje in obglavljenje. Obekli so ga kakor človeka, ga bicali in mu polomili ude, nazadnje pa še dejali v klado.

Prašiči so se največkrat pregrešili zoper postav kot morilci otrok. Tiste čase so se boriš mestni ali vaški prašiči potepali po svojih volji in kjer koli se jim je zljubilo. Obrali so vsa gnojlišča in smetišča, da so stikali za odpadki in s tem nehote skrbeli za zdravstvo. Bili so pa sila podivjani in majhen otrok ni bil nikdar varen pred njimi.

Leta 1547 je morala v mestu Sevigny na "zatočno klop" avinjsa s svojimi šestimi pujski vred. Skupaj so razmesarili in požrli majhnega otroka. Toda zagovornik jih je branil tako učinkovito, da so za ka-

zen usmrtili samo svinjo. Prašičke so izpustili, češ da so bili mladi in zapeljani. Čez šest tednov pa so jih znova pripeljali na sodnijo, ker njihov lastnik ni hotel porokovati, da se bodo za naprej vedli zgledno. Mož se je bal, da so prašički podedovali zločinsko nagajenost in da se ne bodo mogli upirati izkušnjam.

Na Burgundskem so 5. septembra 1870 tri svinje, ki so bile v strahu za svoje mladice, razmesarile do smrti sina nekega svinjskega pastirja. Kot sokrivce so zaprli tudi mladice. Njihov lastnik jih je pri razpravi sam zagovarjal in prosil, naj jih spoznajo za nedolžne. Burgundskega kneza je s svojim govorom tako ganil, da je dal usmrtiti samo stare svinje, pujskov pa ne, "čeprav so videli, da so svinje dečka ubijale in ga kljub temu niso branili".

Sodili so tudi podivjane bika. V Moissy je leta 1314 bik nabodel na roge nekega moškega. Mož je umrl od ran, bika pa so zaprli v mestno jetnišnico. Tedaj je namreč bilo v navadi, da so večje živali čakale na sodbo v tisti ječi kot zločinski ljudje.

Sodniki v Dijonu so leta 1639 sodili in dali usmrtiti konja zaradi umora. A Aix se leta 1694 po ukazu vrhovnega deželnega sodišča sežgala na grmadi kobilo. O obeh so bili prepričani, da sta bila obsedena od hudobnega duha, in za oba so pričeli dokazati, da sta izvršila umor premišljeno.

Pri sodnih obravnavah zoper živali so se sklicevali na vse mogoče posebnosti zakona. Z raznimi pravnimi zvijačami je leta 1521 v prvo zaslovel veliki francoski pravdnik Bartolomej Chassenee. Sodišče ga je kot mladega začetnika postavilo za zagovornika podganam, ki so v okraju Autun uničile ves ječmen. Tožene podgane so sodno klicali na razpravo, a odzvale se niso. Pretkanemu odvetniku pa se je posrečilo oblasti dokazati, da je nenavzočnost podgan zakrivi-

lo le nepravilno pravno ravnanje. Pravdni dan bi morali razpisati za podgane iz vse dežele in ne le za tiste iz Autuna, ker so bile vse zapletene v ta rop.

Toda podgane se tudi za drugi poziv niso zmenile. Chassenee je tokrat trdil, da se njegove klijentije boje priti iz svojih lukenj zaradi "nevarnih" mačk, ki jih imajo tožniki. Sodišče naj pokorbi, da mačke ne bodo nadlegovale podgan med potjo. Pravdači naj se zavežejo, da bodo plačali kazni v denarju, če ne bodo mogle potovati njegove klijente v miru. Sodišču se je zdel ta predlog povsem pravnoveljav. Toda tožniki niso hoteli jamčiti toženkam za varno pot. Zaradi tega je oblast pravdo zavrnila.

Drug odvetnik bi moral zagovarjati medveda, ki je leta 1499 pustošil vasi v Črnem lesu. Ta je predlagal, naj nasilno zverino sodijo porotniki, izbrani med velikaši medvedjega rodu. Nastal je seveda učen prepir in pravdna obravnava se je zavlekla za več kakor teden dni.

Tudi stekle pse so sodili strogo po pravilih. Vselej so jih spoznali za krive. Z nobenim pogojem ni bilo mogoče zagovarjati poblašnelih psov, ko da bi ne bili odgovorni za svoje zločine. Po postavah so jih kaznovali najprej s postopoma vedno hujšim mučenjem, ki je trajalo tem dlje, čim več ljudi ali živali so oklali. Porezali so jim ušesa, odsekali rep in jim nazadnje pohabili še nogo za nogo, rep po vsem tem mučenju so jih usmrtili.

Sem pa tja so bile živali lahko tudi za pričo. Zgodilo se je, da je neki obtoženec, ki naj bi bil kriv umora, v pričo svojega psa, petelina in mačke prisegel, da je nedolžen. Pa so mu verjeli, ker so bili prepričani, da bi tudi neumna žival prej spregovorila kakor pustila, da bi ušel pravici morilec.

V srednjem veku so največkrat obtožili zločina črne živali. Ljudje so sodili, da je satanu črna barva najljubša in da se najrajši našemi v črno. Bili so pač praznovorni in zato tudi kruti in neumni. Za zdaj še nimamo drugačne razlage za tisto zdavnje sodstvo.

DOGODBICE

V zadnjih letih življenja so postali Goetheju pogosti obiski tujece zelo nadležni in je zaradi tega vsak razgovor z obiskovalcem skrajšal, kolikor je bilo mogoče. Nekega dne se je prijavil za obisk neki Anglež. Angležev pa se je Goethe najbolj bal, kar je vedel, da bo vsaka beseda, ki jo bo z njimi spregovoril, natisnjena v časopisih. Zaradi tega je sklenil, da bo z Angležem govoril kolikor mogoče malo in še to samo o brezpomembnih stvareh. Anglež je stopil v sprejemnico, Goethe ga je pozdravil s poklonom, ne da bi spregovoril besedo. Anglež se je prav tako spoštljivo in molče priklonil. Goethe je pokazal z roko na stol, Anglež je sedel, ne da bi odprl usta, pričakujoč, da bo Goethe začel razgovor. Preteklo je pet minut globokega

molka, nato pa je Goethe vstal in s tem naznanil svojemu molčecemu gostu konec obiska. Ko je spremljal Angleža skozi predsobo, je pa vendar začutil nekoliko kesanja. Zato je pokazal na marmorni kip, ki je stal v predsobi in dejal: "Walter Scott!" "Je mrtev!" je odvrnil Anglež in tako se je končal ta čudni obisk.

Ko je Talleyrand svojo ženo prvič povedel v Tuilerije, se je postavil Napoleon, tedaj še prvi konzul, pred njiju in dejal: "Upam, da nam bo dala gospa Talleyrandova pozabiti lahko miselnost gospe Grandove (tako se je namreč imenovala pred poroko s slovitim ministrom)!" Talleyrandova je nato odgovorila, ne da bi pokazala niti najmanjšo jedko ironijo v svojih besedah, da si bo v tem pogledu vzela pač gospo Bonapartovo za vzor. Bilo je prvič, a tudi zadnjič, da je stopila pred Napoleona.

TO IN ONO

KAMPANJA RDEČEGA KRIŽA USPEVA

Chicago, Ill. — Kampanja Rdečega križa je v Chicago in okolici v jako živahnem pogonu. Dosedaj so zbrali skupaj že 38% določene kvote. Za Chicago je določena kvota \$8,750,000.00.

NEMŠKA NERVOZNOST NA BALKANU

Londonski Daily Express je nedavno priobčil dopis iz Carigrada, da sta prispela v Solun nemška generala von Mannstein in von Weich, ter da bosta prevzela obrambo balkanskih obal.

Oba sta baje ponovno obiskala bolgarski generalni štab in z njim podrobno proučevala položaj. Nemci so poslali na Kretu in na nekatere Dodekaneske otoke močna ojačenja specijalnih čet. Na Kreti se nahaja baje najmanj 3 in pol divizije, a na vseh Egejskih otokih cenijo silo nemškega vojaštva na najmanj 8 divizij.

NE MORE POZABITI GOSPODARJA

Ko so Arnolda Johnsona, Kirkwood, Mo., vzeli k vojakom in ga poslali v Fort Lewis, Wash., ni njegov rjavi in beli lovski pes "Streaky" hotel nič več jesti. Bil je navajen, da je vedno po cesti pritekel nasproti svojemu gospodarju, ko se je jutro vracal iz dela. Ko je gospodar odšel k vojakom, ga je hodil Streaky še vedno čakati ob tistem času na isto mesto, in Mrs. Johnson ga ni mogla spraviti domov. Vsak dan je čakal in čakal, in šele tedaj, ko se mu je zdelo, da tisti dan gospodarja gotovo ne bo,

Nekje v Južnem Pacifiku kaže slika, kako grade ameriški inženirji prostor za letalsko postajo. Vzelo je 18 dni, da so očistili prostor in istega izravnali. Površino najprej pokrijejo s kamenjem in nato s kovinastimi ploščami, da so tla solidna.

BYRNES O INFLACIJI

O pomenu inflacije ni nikdo še tako jedrnat govoril, kakor ravnatelj ekonomične stabilizacije James F. Byrnes v svojem radio-govoru minolega tedna. Nekatere Byrnesove izjave so vredne ponavljanja.

"Dan, ko se je lahko reklo, da je naše ljudstvo v vojni le do gležnja, je zdavnaj minulo."

"... Zavedati se moramo dejstva, da ni nikakega upanja, da bi mogli zboljšati, pa niti ne vzdrževati naših običajnih življenjskih standardov tekotom prihodnjega leta."

"Mi vsi se moramo pripravljati na spartanski življenjski standard, dokler vojna traja, in biti na to ponosni."

"Ni mogoče dajati kaki skupini izmed našega ljudstva znaten del narodnega bogatstva ali dohodka, ne da bi škodovali vsem nam."

"Ne smemo zapreti oči pred jako velikimi nevarnostmi sedanjega položaja in zlasti pred nevarnostjo plazeče inflacije."

"Ne moremo pričakovati,

da, ko se borimo v totalni vojni, bi mogli odpraviti ves resnične ali domišljene človeške neenakosti."

"Višje cene in višje plače nam ne prinesejo več hrane... več konserv ali sladkorja... One bodo le provzročile, da bomo tekmovali eden proti drugemu, da zgrabimo za-se blago in živež, ki je na razpolago."

"Ne smemo umakniti se v borbi za stabilizacijo življenjskih stroškov."

"Prinesti moramo pod učinkovito kontrolo vse cene živčja. Razbiti moramo "črni" trg."

"Moremo biti ponosni in celo veseli, da živimo enostavno — ali pa godrnjati o svojih pomanjkljivih in napraviti sebe in ljudi okolo nas povsem nesrečne."

"Sedaj moramo držati črto proti inflaciji in deflaciji. Sedaj moramo priboriti mir za voljo nas samih in vsega človeštva."

Labor Organizations Endorse Mayor Kelly

Thirty-eight locals of the Brotherhood of Railway and Steamship Clerks of the American Federation of Labor, representing 45,000 workers in Chicago have unanimously endorsed the candidacy of Mayor Edward J. Kelly for re-election.

Following is a statement issued by the Chicago District Council of the Brotherhood as the result of a meeting held March 26:

"At a regular meeting of the Brotherhood of Railway and Steamship Clerks, Freight Handlers, Express and Station Employees, assembled on Friday, March 26, 1943, the delegates unanimously endorsed the candidacy of the Honorable Edward J. Kelly for Mayor of the City of Chicago at the election to be held on Tuesday, April 6, 1943.

"This endorsement is based on the established record of Mayor Kelly and in recognition and appreciation of his splendid and wholehearted cooperation with and fulfillment of the economic and social policies of the Honorable Franklin D. Roosevelt, President of the United States of America.

"We are indeed glad to have the opportunity of joining with the Illinois Federation of Labor and other labor groups in Chicago in expressing our appreciation for the valuable service which Mayor Kelly has rendered to the people of this great city. We are confident that the people of Chicago will retain Mayor Kelly in office and thereby assure the continued progress of our fair city and towards this end we shall put forth every effort.

"The Chicago District Council of the Brotherhood of Railway and Steamship Clerks, Freight Handlers, Express and Station Employees.

"WILLIAM G. DENNISON
"Secretary-Treasurer."

FOR VICTORY.

BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

OGLASI V "AM. SLOVENCU" IMAJO VEDNO USPEHI

STALNA SLUŽBA

pomožnega urednika pri listu "Am. Slovenca" je razpisana. Oseba mora biti večja slovenščine in angleščine. Na starost se ne ozira, dokler je oseba sposobna za službo. Priglasijo se lahko tudi žene in dekleta, katere se čutijo, da bi bile sposobne za to mesto. Za pravo osebo, ki čuti veselje do dela na polju tiska, je ta služba kakor nalašč.

Prijave za službo je poslati:

UPRAVA AMER. SLOVENCA

1849 West Cermak Rd.

Chicago, Illinois

Mrs. Anna Saffley Houston, iz Chattanooga, Tenn., ima vsestransko zbirko raznih vrtev in posod. Zbirka šteje nad 10.000 komadov.

Hlapec Jan

Stijn Streuvels

Pomenil se je z Vino, kako bosta vse opravila, kje vsejala lan, kje bi bilo najbolje nasaditi krompir in kako naj bi napravila vrtiček za sočivje pred vrati pod hrško.

Tu in tam, kadar je Vina prinesla kaj iz vasi ali dovršila kak kos njegove bale, ga je vedno poklicala, da si je vse ogledal. Poroka je bila določena na velikonočni ponedeljek.

Bila je dobra duša! Za njegove stvari je skrbela bolj ko za svoje in pri najneznatnejši malenkosti je v zadregi spraševala Jana, kaj misli. Jan je tedaj mrmral, da je lepo, še prelepo! Pohvalil jo je, češ, naj dela kar po svoje, ker najbolje ve, kako je treba napraviti — mnogo bolje kakor on sam. Kajti za vse, kar je bilo izven dnevnega, nevaženega njegovega garanja, ni imel ne smisla ne razumevanja. Vedno ga je vznemirilo, če je moral povedati svoje mnenje; tedaj so se njegove oči vznemirile, roke so mu vzdrtle in bil je preplašen in si ni vedel pomagati. Pri vseh odločitvah se je delal, kakor da bi se tikale koga drugega. Vina ga je učila raznih molitev in krščanskega nauka, ki ga je izza detinstva pozabil in ga zanemarjal, ko da je nekaj nepotrebnega; moral se je truditi, da se je dobro naučil dolgo vrsto vprašanj in odgovorov, da bi pri poroki ne stal kakor štor pred župnikom. Posled nista govorila nič drugega, štela sta dneve in kamorkoli je Jan pogledal, povsod so bile same priprave za veliki dogodek. Tako sta prehod in velika sprememba v njegovem življenju rastla v njegov domišljiji do neizmerne važnosti. Bil je hkratu v skrbeh in srečen in je izpraševal Vino, ali mu morda lahko pove, če bo potem res vse drugače. Če bi moglo biti še boljše, ko je že zdaj tako dobro? Zelel je, da bi že vse minilo, a je molčal o svoji veliki nepočakanosti in se delal čisto vdanega in veselo zaupljivega, ker je Vina bila tako mirna. Ko sta se dovolj pogovorila o resnih rečeh, sta se zabavala kakor majhni otroci, da sta se poglabljala v podrobnosti slavlja, in Jan je pazljivo poslušal, kako je Vina slikala svatbo v lepih barvah.

"Povabiti moraš svoje brate, Jan, zakaj k slavlju spadajo ljudje! Veseli bomo, da se bo kar kadilo, in šli bomo po vasi."

Zamišljen je gledal skozi okno na pokrajino in zdelo se mu je, da je njegova hiša tako čudno tuja, če jo gleda odtod. Tedaj je ves raztresen vstal in brez besede odšel.

Zdaj pa zdaj sta se sešla; Jan je povedal, kar se je naučil nauka in Vina mu je pomerila novo čepico, čevlje ali ovratno ruto.

V samoti je preresetaval svoje srečne dni. Novi dogodki, ki so hrumeli nanj z divjo naglico, so ga premagali. Prejšnji način življenja in ozko obzorje sta bila daleč daleč in pokopana; tako ni mogel več živeti. Naj je počel, kar je hotel, slepo ga je potegnilo za sabo, naprej, ne da bi vedel kam.

"Da, Jan, ker zdaj zemlja počiva in ne pritiska nobeno delo, bi bilo najbolje, da zdaj povabiš svoje brate; potem bi bilo to opravljeno."

To mu je Vina rekla včeraj; upiralo se mu je in je tuhtal. Čeprav ga ni veselilo, je

vendar moral obnoviti zveze s Tomažem, Ludejem in Ivom; neprenehoma je iskal razlogov, da je to zadevo odlašal. Poznal je njihovo okornost in je vedel, da bo njihova navzočnost pomenila na svatbi motnjo, temno piko, veliko sitnost. A Vina je hotela in zato je šel vabit.

Janovi bratje so bivali v neki sosednji vasi, nekje onstran, prav natančno tega ni vedel. Ko je hodil že nekaj ur po širnih zimskih poljih, je začel iskati hišo; nekajkrat je moral vprašati, potem mu je neka žena pokazala, kje stanuje Tomaž Vindeuughel.

"A dela zunaj pri drugih," je rekla; "žena in otroci so pa doma."

Svetle, majčkene hiše so ležale daleč razene. Bili so zaradi mraza trdno zaprte. Jan je bil vesel, da ni našel Tomaža. Vprav ko je hotel stopiti v hišo, da bi pozdravil svakinjo, je zagledal, da se je na široki cesti pojavil neki možki s dvema konjema. Brez odloga je stopil nekaj korakov nazaj, da bi premotril konje; tedaj je spoznal Dolfca, hlapca s Vorsterjeve. Dolf se je z bingljajočimi nogami zibal na širokem konjskem hrbtu in je že od daleč zaklical Janu:

"Hola, Jan! Kaj pa delaš tukaj, tako daleč od svoje hiše?"

"In ti, Dolf?"

Pogled na krepke, blesteče se konje mu je obtežil srce in vzbudil v njem zavist. Zakaj ne sme on voditi konj namesto Dolfca?

"Oh, gospodar je kupil par poltretjetnih!"

Ustavil je živali.

"Lepi konji!" je pripomnil Jan.

"In ti, Jan?"

"Da, brate poiščem in jih povabim na ženinino."

"Fant, z Vino si pa dobro zadel! Godilo se vama bo in brez skrbi boš živel!" se je smejal hlapec.

"Godilo?"

"Da, če dobiš takole žensko, je življenje veselo! Moja ni prinesla ničesar s seboj. Poročil sem se navse zgodaj zjutraj, kravar in pogonjič sta bila za pričo, in preden je bil spet dan, je bilo slavlja že konec. Obilo sreče, Jan!"

Potegnil je za vajeti in gugajoč se odjezdil po dolgi cesti.

Jan se je umaknil za malo hišo in tam nekaj časa obstal, premišljeval je o tem, kar je povedal Dolf.

Na mah je našel izhod; njegov sklep se je polagoma obračal v novo smer. Ko ni bilo Dolfca več videti, je Jan šel spet na cesto.

"Domov grem," je dejal sam pri sebi.

Spotoma je preudarjal, kako naj razloži to Vini. Naglo je koračil, da bi se znebil neprijetnega občutja.

"Tomaž in Lude in Ivo delajo pri tujih ljudeh, Vina, in podnevi se težko odtrgajo."

In potem je povedal svoje mnenje:

"Zakaj se ne bi kar na tihem poročila? Jaz z brati že davno nimam nič opravka. Kako bi bilo, če bi poprosila Dolfca in kravarja z Vorsterjeve kmetije? Za čašo piva bi gotovo rada prišla in bila za pričo in potem bi se ognila vsem stroškom."

(Dalje prih.)

ZAHVALA

Ob smrti mojega nepozabnega soproga

ANTONA ZALARJA

se podpisana najpriznanejša zahvaljujem vsem mnogim prijateljem, znancem, sorodnikom in sosedom. Posebno je iskrena zahvala Rev. Milan Slajetu za vso duhovno pomoč, tolažbo in številne obiske. Hvala Rev. L. Virantu in Rev. F. Ivanku. Nadalje iskrena zahvala vsem, ki so dali na razpolago avtomobile in zamudili čas. Vsem, ki so poslali cvetlice, in vsem številnim darovalcem sv. maš. Najlepša hvala društvu Sv. Alojzija št. 6, društvu Najsvetejšega Imena in Eagle Lodge, in vsem sploh, za vso prijaznost, tolažbo in pomoč, ki ste jo v tako obilni meri izkazali ves čas bolezn, ob smrti in ob pogrebu mojemu nepozabnemu pokojnemu soprogu in meni.

MRS. ANNA ZALAR.

Lorain, Ohio, 31. marca 1943.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

NAZNANILO

Slovincem v Chicagi naznanjam, da bom odslej uradoval vsak dan razun sred:

Od 2. ure do 5. ure popol. in zvečer od 7. do 9. ure

Ob drugih časih po dogovoru s strankami.

Na naslovu:

2209 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.
Telephone Canal 5086

Dalje naznanjam, da preskrbujem posojila na prve vključbe. Ako kupujete dom in rabite posojilo, ga vam preskrbim po nizki ceni 4 1/2 odstotka.

Ali ako dolgujete na vaših domovih in posestvih že dalj časa na davkih, pridite k meni, da zadevo preuredim in izravnam vam v korist. Priporočam se tudi za vso drugo advokatsko potrebo.

ANTHONY J. DAROVIC
SLOVENSKI ODVETNIK

2209 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.

NAROČITE

IN ČITAJTE

lepi zanimivi slovenski družinski mesečnik

"NOVI SVET"

ki prinaša vsak mesec zanimivo in zbrano čtivo za ameriške Slovence.

Stane letno samo \$2.00. Za Kanado in vse ostalo inozemstvo \$3.00 letno.

Naročnino sprejemajo lokalni zastopniki, ali pa jo pošljite direktno na:

UPRAVA "NOVI SVET"
1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

J. M. Trunk

Nekaj bolj za pust, če je tudi že za nami. Nekoč so vladale klobase, krvavice. Morda se je zgodilo, da "so tisti, kateri so stregli krvavicam po življenju, pomrli", in klobasarska roba je izginila.

Danes izgleda, da so poprijele za besedo ženske, ki so tam z menoj vred krave ali kože pasle, pa so prišle v Ameriko in v dopisih prijemalejo za besedo. Na mesto krvavic pa so stopili kaplančki. Kar sedem menda jih je bilo le za enim kaplanom. Masna roba. Ženske so pa ženske, zmožna je ženska najvišje čednosti, pa tudi najbolj grde podlosti. Kjer sije močno sonce, je senca enako močna. Na stopi druga ženska. Ni res, pravi, sem bila tam, pa ni bilo ničesar, ni lepo, če se kdo tako laže, kaplančki gor ali dol. To je vrlo dobro, vsaj laž se ošvrka. Pa so kaplančki masna in prijetna roba. Je, je ... vse je res, pravi druga, zavije pobožno, oči, kaj boš, tudi kaplani so kri in meso, in še punce so kri in meso, kaj boš, in v "višje kroge vsak rad sili". In nastopi še tretja ženska prirobi o kaplančkih, in tudi ta zavije oči, potoci solzo, se zdi, o teh ubogih in tudi nečednih kaplanih, in zapiše nekaj o — ljubezni, saj veste, o kateri in kakšni ljubezni, in kakor mačji zarod v luninem svitu mi-javka o ti ljubezni, katera edina še ostane revežem, ker vse drugo so jim tisti bogataši porabli, ti ljubezni jim ne morejo. Ali je kaka razlika med človeškim in mačjim zarodom, ko pišemo — ženske?

Hospodi, pomiluj, pomiluj ... "trebuh naš je ves na zemlji", kaplani in kaplančki imajo tak trebuh, ampak kdor se divi tisti trebušni robi, ki se imenuje, da ne smem zapisati, je samole trebuh, in če je o ženski trebuh, Hospodi, pomiluj, pomiluj.

Se nekaj tudi bolj za pust. Nekoč smo bili vsi le pastirji, kravji, ovčji ali kozji pastirji. Kaj boš? S trebuhom treba za kruhom. Potem je prišlo do razpotja. Po pastirski dobi so eni odšli ali odšle v Ameriko in tu se je začelo pisateljstvo. Bistre glave.

"Od pastirja do znanstveni-

ka", so pisali o tistem Teslu, in bilo je tako. Bistre glave.

Mene je zaneslo(?) v šole. Precej let so bile le šole, le učenje. Enorazrednica, petrazrednica, gimnazija, bogoslovje, pod nosom je bilo nekaj kocih, brada je silila na dan, ko je bilo šolanja konec. Leta tečejo. Zopet je tudi mene zaneslo(?) v Ameriko, Bivši kravji pastir nekaj piše, kakor pišejo še drugi bivši pastirji in pastarice. Ampak stvar izgleda, kakor so bila vsa leta učenja in šolanja kakor bob ob steno. Šest, sedem in še več jezikov se je bilo treba učiti v šolah, pa niti materinščine ne obvladaš, tako pravijo in trdijo in brusijo v obraz, ker je ostalo vse le pri koroščini, in če se nekaj postavlja v kak drugi stroki, celo v fajmoštrovski stroki, ki cika na izveličanje, je vse le, kakor bi v glavi postalo tem bolj prazno, čim več sivih las je na glavi ali glava brez las. Drugi brez šol pa take glave!

Dokazov zahtevate? Evo vam dokaza. Črno na belem ga podaja Agnes Pasarič:

"Katie Krantz je v svojem dopisu dobro odgovorila Trunku. Čeprav smo prišli kot pastirji iz starega kraja, vseeno vemo, komu gre za nohte. Kadar je prav povedano, se oglasi gospod Trunk iz gorate Colorade. "Ali vidite? Pastirji brez šol povedo prav, pastirji šolami pa z vsemi dolgimi šolami nikoli nima prav, le pod nohti ga zasrbi, da se oglasi tam v gorah, kamor spada kot pastir z šolami vred, pa bi imel usta tiščati, ko drugi pastirji vse "prav povedo".

Se več pove ta Agnes Pasarič iz Belokrajine. Fajmoštro je postal ta Trunk, pa utegne po vseh fajmoštrovskih šolah še dušo izgubiti, ker se ni naučil, da bi se ogibal tako pregrešnega greha. "Toraj tudi on bere to 'pregrešno' Prosvetstvo", mu riba pod nos Agnes Pasarič, "in gotovo si ne umije rok. V roke jo mora vzeti, če hoče vedeti, kaj je v nji, kajti biznis je biznis. Pri tem si gotovo ne misli, da bo rad tega pogubljen". Roba pa le izgleda, da bi se bil iz Prosvete naučil, da je za smrtjo le praznina, "nije ništa više". Za pust pač.

Nemci se poslužujejo načela nacionalnega kanibalizma
(Dalje na 4. strani)

tu v Londonu, kako strašno je težka vaša borba za obstanek. Toda naša kulturna in moralna premoč nam bo še več pomagala kakor orožje in nam zjamčila plodove zmage.

Motijo se oni, ki mislijo, da je zdaj prišla že naša zadnja ura. Našo slovensko stvar ne brani le naš telesni odpor, temveč tudi naša moralna čistost. Napnimo vsi svoje sile, složno si začnimo graditi boljše budočnost na temelju težkih izkušenj zadnjih štirih let. Razvijajmo ideje in vrednote, na katerih bo počival novi, boljši svet."

RAZNO

DANCI REVOLTIRAJO

London, Anglija. — Danski krogi okrog zamejne vlade so dobili obvestila, da so nazijske oblasti pozaprle več vodilnih Dancov zadnje dni radi neprijaznega obnašanja napram Nemcem. Razne sabotaže so na dnevnem redu omenja poročilo in ljudstvo je sito vedno naraščajočega pritiska za razne dajatve. Nemci so Dancem že vse pobrali. Kmetje nima-

jo več nobene plemenske živine, niti semen in deželi grozi splošno pomanjkanje. Dansko poljedelstvo in živinorejstvo je bilo najbolj razvito pred vojno, zdaj je skoro popolnoma uničeno.

TIPANJE ZA MIR

Buenos Aires, Argentina! — Tukajšnji list "La Prensa" piše, da razne države, ki so v tej borbi povezane z Nemčijo iščejo stikov, potem katerih bi se dalo priti do miru. Kateri države so to poročilo ne omenja. Zgleda torej, da so osiščarji končno vojne že naveličali. Ampak kakšnega milostnega miru naj nikar ne pričakujejo. Churchill in Roosevelt sta v Casablanci povedala kakšen mir bo: Brezpogojna udaja!

FRANCOZI SE ZBLIŽUJEJO MED SEBOJ

Alžir, Afrika. — General De Gaulle je poslal svojega zastopnika h generalu Giraudu in zgleda, da se bodo Francozi polagoma zblížali. Razlogi so bližajoča se popolna zmaga zaveznikov v Afriki. Če bi te ne bilo, bi Francozi še šarili, zdaj se pa boje, da po popolni ameriški in angleški zmagi, bi slednji sami vzeli zadeve v roke, Francoze pa potisnili na stran.

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK
1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS